

Context

Bijna 5 miljard mensen, of twee derde van de wereldbevolking, hebben geen echte toegang tot het recht (World Justice Project, 2023). Daar zijn veel redenen voor: falende instellingen, conflictsituaties of een gebrek aan effectieve wettelijke bescherming.

Deze realiteit vormt een grote uitdaging voor de rechtsstaat: het onvermogen van rechtsstelsels om basisrechten te garanderen zorgt voor grotere ongelijkheid, verzwakt de sociale cohesie en belemmert duurzame ontwikkeling en groei. Kwetsbare bevolkingsgroepen - vrouwen, jongeren, minderheden - worden het hardst getroffen en worden blootgesteld aan straffeloosheid, corruptie en uitsluiting van openbare dienstverlening.

De Wereldbank stelt dat het ontbreken van toegankelijke rechtsmechanismen de wereldwijde rechtszekerheid van investeringen en de stabiliteit van instellingen in gevaar brengt.

Het verbeteren van de toegang tot Justitie is daarom een strategische kwestie voor de internationale samenwerking: het gaat om het consolideren van het bestuur, het voorkomen van conflicten en het bevorderen van inclusieve samenlevingen. Daarom steunt Enabel zowel de versterking van staatsrechtssystemen als lokale conflictoplossingsmechanismen (dialog, bemiddeling, verzoening of arbitrage door de gemeenschap). Samen zorgen deze twee systemen ervoor dat Justitie meer inclusief, complementair en effectief is.

© Enabel - Rosalie Colfs

Prioriteiten

Enabel bevordert inclusie, geloofwaardigheid en efficiëntie van gerechtelijke systemen door gerechtelijke hervormingen te begeleiden. We dragen bij aan de goede werking van rechtbanken, aan de competentie van het gerechtelijk personeel en aan de snelheid en de kwaliteit van de rechtsgang. Door samen te werken met zowel lokale rechtbanken als centrale organen wordt het hele rechtssysteem geconsolideerd.

Als onderdeel van de Global Gateway-strategie is de steun voor Justitie en de rechtsstaat cruciaal om een omgeving te creëren die veilige en aantrekkelijke investeringen mogelijk maakt. Dat maakt het mogelijk om investeringsgeschillen (rond land, handel, enz.) effectief op te lossen en corruptie en illegale stromen (economische en financiële criminaliteit) te bestrijden. Het is ook een manier om rechtsbescherming voor bedrijven te garanderen en tegelijkertijd respect voor de economische en sociale rechten van de bevolking te garanderen.

Enabel brengt het recht dicht bij de mensen door mechanismen voor rechtshulp en netwerken van paralegals in gemeenschappen te ondersteunen. Deze op de mensenrechten gebaseerde benadering is gericht op het versterken van de capaciteit van rechtssystemen om hun verantwoordelijkheden te nemen, terwijl burgers in staat worden gesteld om hun rechten te doen gelden.

Enabel stelt de praktische, dagelijkse behoeften van de lokale bevolking centraal bij zijn inspanningen om de toegang tot het recht te bevorderen. Dat betekent dat lokale, transparante en inclusieve conflictoplossingsmechanismen moeten worden ondersteund om oplossingen voor te stellen die toegankelijk zijn en aangepast aan de realiteit van elke gemeenschap.

Wereldwijd neemt het aantal conflicten toe. Enabel ondersteunt nu al wederopbouwprogramma's (bijv. in Oekraïne) en wil in de toekomst ook actief worden in de overgangsjustitie. Die brengt gerechtelijke en buitengerechtelijke maatregelen samen die samenlevingen moeten helpen bij de wederopbouw na massale mensenrechtenschendingen, om de waarheid te achterhalen, om recht te spreken,

om de aangerichte schade te herstellen, om te zorgen voor herdenking en om verzoening te bevorderen.

Enabel maakt gebruik van de expertise van de Belgische overheid via sterke partnerschappen met belangrijke Belgische spelers zoals het Ministerie van Justitie, de Hoge Raad voor Justitie, het Instituut voor Gerechtelijke Opleiding (IFJ-IGO) en de Federale Politie. Dat netwerk is een belangrijke troef voor het delen van ervaring.

Diensten

- Verbetering van de goede werking van rechtbanken (opleiding van magistraten en griffiers, verbetering van beheer en planning, ondersteuning voor archivering, enz.);
- Steun voor het strafrechtelijk systeem, met inbegrip van de bestrijding van economische en financiële criminaliteit;
- Steun voor justitiële hervormingen op centraal niveau;
- Versterking van lokale mechanismen voor conflictpreventie en -beheersing;
- Verbetering van de toegang tot justitie, met name voor vrouwen, meisjes en kwetsbare groepen (tolkdiensten, rechtsbijstand, paralegale organisaties);
- Het delen van ervaringen tussen Belgische publieke spelers en die in partnerlanden.

Ervaring

Partnerschap met de Marokkaanse Hoge Raad van de Rechterlijke Macht

Tussen 2019 en 2022 coördineerde Enabel een Europees jumelageproject tussen de Belgische gerechtelijke administratie (FOD Justitie, Hoge Raad voor Justitie) en de Marokkaanse Conseil supérieur du pouvoir judiciaire (CSPJ). Dat partnerschap versterkte de institutionele, bestuurlijke en organisatorische capaciteit van de CSPJ door het delen van Belgische expertise via studiebezoeken, workshops en ervaringsuitwisseling. De activiteiten waren gericht op het moderniseren van het Marokkaanse rechtssysteem, het verbeteren van het beheer en personeelscompetenties en het harmoniseren met Europese normen. Dit project heeft geholpen om de samenwerking tussen instellingen te consolideren en de hervorming van het rechtstelsel in Marokko te ondersteunen.

Strijd tegen straffeloosheid in Burkina Faso

Het project voor de versterking van justitie in de strijd tegen straffeloosheid in Burkina Faso (2021-2024), uitgevoerd door Enabel met Europese financiering, had als doel de toegang tot Justitie te verbeteren en straffeloosheid te verminderen.

Het project heeft de rechtsgang verbeterd (minder processen en buitengewone zittingen), de capaciteit van het gerechtelijk personeel versterkt (tolkdiensten, forensische geneeskunde) en een gemeenschapsrechtspraak ontwikkeld, met name voor het beheer van grondgeschillen. Dit project heeft bijgedragen aan de sociale cohesie, aan de terugkeer van de staat en de strijd tegen de criminaliteit. Het heeft ook de preventie en de aanpak van gendergerelateerd geweld ondersteund. Dit succes wordt nu geconsolideerd via projecten in het land die lokale mechanismen voor conflictpreventie en -beheer versterken.

Betere justitie in Burundi

JustiBur is een project dat wordt gefinancierd door de Europese Unie en sinds 2023 wordt uitgevoerd door Enabel in Burundi, met als doel het bestuur en de efficiëntie van de justitie te verbeteren. Het project ondersteunt de modernisering van justitiële diensten, de kwaliteit en snelheid van rechtszaken, justitiële archivering en de verbetering van de vaardigheden van justitieel en gevangenispersoneel. JustiBur ondersteunt hervormingen op zowel centraal als lokaal niveau om het rechtssysteem toegankelijker te maken en beter te laten aansluiten op de behoeften van mensen.

Betere toegang tot justitie voor vrouwen in Tanzania

In Tanzania coördineert Enabel sinds 2024 het IMPAWLA-project (Improved Access to Justice for Women through Legal Aid), dat wordt gefinancierd door de Europese Unie. Het wordt geïmplementeerd door de Legal Services Facility, een Tanzaniaanse ngo die dankzij haar uitgebreide netwerk van 184 paralegale organisaties in het hele land toegang tot justitie garandeert voor vrouwen en meisjes, met name in gevallen van gendergerelateerd geweld.

De expertise van Enabel

De QR-code brengt je naar het volledige aanbod van onze expertise: Mondiale gezondheid - Sociale bescherming - Onderwijs en opleiding - Economische en bedrijfsontwikkeling - Voedselsystemen - Beheer van natuurlijke rijkdommen - Biodiversiteit - Klimaatbestuur - Energietransitie - Water - Ecologisch bouwen - Stadsontwikkeling - Menselijke mobiliteit - Veiligheid - Justitie - Financieel en administratief bestuur.

enabel.be - open.enabel.be

